

Nedělní úvaha (kázání)
na text Markova evangelia
v Lysé nad Labem, na Velký pátek, 2. dubna 2021

Předpověď utrpení a uzdravení slepého Bartimaia

Byli na cestě do Jeruzaléma a Ježíš šel před nimi; byli zaraženi a ti, kteří šli za nimi, se báli. Vzal k sobě opět svých Dvanáct a začal mluvit o tom, co ho má potkat: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, budou se mu posmívat, poplívají ho, zbičují a zabijí.“

Přišli do Jericha. A když vycházel s učedníky a s velkým zástupem z Jericha, seděl u cesty syn Timaiův, Bartimaios, slepý žebrák. Když uslyšel, že je to Ježíš Nazaretský, dal se do křiku: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Mnozí ho napomínali, aby mlčel. On však tím více křičel: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Ježíš se zastavil a řekl: „Zavolejte ho!“ I zavolali toho slepého a řekli mu: „Vzchop se, vstaň, volá tě!“ Odhodil svůj plášť, vyskočil a přišel k Ježíšovi. Ježíš mu řekl: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ Slepý odpověděl: „Pane, ať vidím!“ Ježíš mu řekl: „Jdi, tvá víra tě zachránila.“ Hned prohlédl a šel tou cestou za ním.

(Bible, Markovo evangelium, 10. kapitola)

Vhodné je doplnit četbou Markova evangelia, nejlépe v kázání odkazovaných pasáží.

Také žalm 51, Pavlova epištola do Korintu (1K 1,18.21-23.25), stejně jako píseň 331 či 330, doplňují toto přemýšlení.

obrázek:

www.evangelie-et-peinture.org

Navštivte webové stránky našeho sboru, stáhněte si další kázání, prohlédněte fotografie, mějte přehled o aktuálním dění v evangelickém sboru v Lysé nad Labem. **www.lysa.evangelnet.cz**

Poslední Ježíšovo uzdravení, symbolicky u bran Jeruzaléma, na prahu Velikonoc. V Jeruzalémě bude Ježíš dělat trochu rotyku, to když převrhne stoly směnárníků (Mk 11,15-19), také tam bude upouštět páru své frustraci, to když nechá např. uschnout fíkovník (Mk 11,12-14), nebo se bude dosti tvrdě a nevybíravě „obouvat“ do svých oponentů (Mk 12,38-40). Zkrátka Jeruzalém, to je jeden velký konflikt, ve kterém ale nejde o akademickou diskusi. Jde o život. Málo platné, jdou po něm, jdou. Spory se mění v pasti. Ježíš dorazil do hlavního města, a tak ho mají církevní představitelé a další nepřátelé pěkně na ráně. Vše co řekne, může být použito proti němu, a ono také použito bude (Mk 13,1-2). Není úniku, všichni tak nějak tuší, že odtud už neuteče. Stín kříže se nad ním vznáší už po celou cestu do Jeruzaléma, Marek líčí poněkud skleslou náladu, která panuje v Ježíšově galilejské skupině, která putuje na svátky do chrámu (Mk 10,32-34). Ježíš mluví často o své smrti, což učedníky dráždí (Mk 8,31-33). Není snadné vědomě přijmout, že se účastníte projektu, který na první pohled spěje ke krachu. Poté, co si Ježíš svým přehnaně pompézním „oslím“ vjezdem do Jeruzaléma dlabne do mocných a vlivných (Mk 11,1-11), je jasné, že to má spočítané. Politická satira se v tomto případě neodpouští. Teď jde o to, kdy a za co jej seberou. Ježíš to tuší (Mk 12,1-12). Cesta do Jeruzaléma i pašijový příběh odkrývají atmosféru, kdy by nejjeden Ježíšův věrný dal od něj nejraději ruce pryč a potichu se někam ztratil. O to překvapivější je pak ono dnešní uzdravení, resp. to, co se v něm děje, co se v něm říká a především, jak celé končí. Uzdravený Bartimeus se tu totiž ke Kristu přidává, a protože je to příběh o „prohlédnutí“, zdá se, že nejde o pouhou vděčnost a zdvořilé vyjádření díků. Bartimeus se vydává za Kristem a přidává se k učedníkům, ačkoli tady a v tuto chvíli je to rozhodnutí krajně neopatrné a život ohrožující.

Je to, jako byste se přidali k ruskému carovi v čase Velké říjnové revoluce, nebo jako byste vyznali věnost Ludvíku XVI na začátku roku 1789. Slepý žebrák v našem příběhu je uzdraven a nemyslím si, že by v této venkovské skupince vedené cizím kazatelem spatřoval nějakou ekonomickou příležitost či společenský zisk. Ježíš jej navrácí do života, zároveň jej uschopňuje opět vidět věci nezkresleně, ba duchovně. Dle Ježíše je tu ve hře jeho víra, zří tedy Boha, resp. prohlédl a vidí Krista. A činí svobodné a závažné rozhodnutí. Možná vám připomene ženu v jednom z uzdravení, která se také ke Kristu vrátila a přiznala, ač to dělat nemusela a společensky ji to přitížilo (Mk 5,21-34). Je to podobné, jen možná ještě o fous vyhrocenější. Protože přidat se v tuto chvíli ke Kristu, to chce ještě větší odvahu.

Je to vlastně příběh o povolání. Ježíš Bartimeu zavolá, tak jako kdysi na začátku volal učedníky. Proto je také v evangeliu jeho jméno, ačkoli dříve Marek jména uzdravených neuváděl. Bartimeus je povoláván, učedníci (církev) tu slepému

vyřizují: „Vzchop se, vstaň, volá tě!“. A pak to přijde. Bartimeus odhazuje svůj plášť, tak jako kdysi učedníci odhodili své sítě. Ten plášť je jediné, co má. Říkáte si, to je toho, obyčejný plášť. Ale není snadné přijít o všechno. Přijít o všechno, na čem si lidé zakládají. Ježíš deklamuje, že nastává doba, kdy se k plášťům (Mk 13,16), sítím a bývalému životu nebude možné vrátit. Ten slepec stojí před rozhodnutím. Na prahu Velikonoc užíel Božího syna. Není to dobrá doba se k němu hlásit. Ale on to udělá. Následuje jej.

O tom, zda jde v Ježíšových stopách velikonočním Jeruzalémem až pod Golgotu a ke vzkříšení, o tom se už v evangeliu nedočteme. Ale já si ho tam umím představit, protože právě v životních zlomech a malérech poznáme věrnost a odvahu nejlépe. Když se nám daří, klepe nám na rameno kde kdo. Ale když se po nás vozí ten a onen, zaznívá skupinová nespokojenost a hromadí se výčitky, tam teprve poznáte pravého přítele. V roce 1989 a za první republiky se k církvi přidává jinak než v letech padesátých, za Normalizace či dnes. Náš Bartimeus se ke Kristu a jeho suitě galilejských venkovanů přidává přesně v takovém zlomovém okamžiku. Tady jsme u Jeruzaléma. Málokdo tu slyšel Ježíše kázat či viděl uzdravovat. Galilea je odtud na konci světa, kdežto místo příbytku samotného Hospodina je jen kousek odtud. Nějaký venkovský kazatel může mít srdceryvnější kázání, ale tady kousek v hlavním městě je Bůh doma. A Ježíš je tu místními vnímán především jako buřič, neznalec zákona a řádů, exot, nýmand bez konexí a majetku. Snadné sousto pro chrámové právníky, synody či synedria. Navíc to, zdá se, sám vzdává dopředu a namísto populární asertivity volí řeči o vlastní prohře a utrpení. A právě v této chvíli se ten jerišský (či jeruzalémský) Bartimeus vydává ve stopách Ježíšových! Dost možná o pár chvil později lamentuje nad tím, mezi jakou učednickou chásku to vlezl, protože učedníci tu tvoří jakýsi protiklad jeho rozhodnutí, ale ať už lituje či nelituje, evangelium říká, že *šel cestou za ním*, tj. Kristem.

Nemůžeme si nevšimnout, že chvíli před jeho rozhodnutím se koná jiná rozmluva, která charakterizuje jiné Kristovy následovníky, ty společným putováním víc než prověřené. Ti, kteří opustili své sítě už kdysi dávno, a prošli tak s Ježíšem dobu slávy a úspěchů, Jakub a Jan Zebedeovi (Mk 10,35-45) i ostatní (Mk 9,33-35), ti všichni si žádají svou porci úspěchu a touží po kariéře (když ne na zemi, alespoň tedy v nebi). Chtějí být první mezi všemi, privilegovaní, dožadují se Ježíšova uznání, jakoby jim nedocházelo, kam to celé směřuje, jakoby Krista neposlouchali. Však také dostanou od Ježíše nejednou naloženo a vidina úspěchu se rozplývá pod slovy o službě a oběti. V této atmosféře doznívá i zatím poslední zájem o členství v Kristově církvi. Jeden místní boháč si vše rychle rozmyslel, ledva se dozvěděl, že namísto potvrzení vlastní dokonalosti se mu dostane jen chudoby a odříkání (Mk 10,17-22). A

do této situace přichází rozhodnutí Bartimea. Je posledním, kdo se k Ježíšovi přidává, žebrák, který se podobné cesty nezříká. Chce Krista následovat. A ten mu to překvapivě nerozmlouvá, jako to běžně dělával dříve (Mk 5,19). A já si myslím, že stejně jako Bartimeus potřeboval ke svému vyléčení Krista, stejně tak Ježíš tady na prahu Jeruzaléma potřebuje Bartimea.

Je to zvláštní seznámení a rozhodně se nejedná hned o vzájemné sympatie. Bartimeus je trochu křikloun. Dožaduje se uzdravení, používá k tomu biblický žalm (51) i trochu toho pochlebování. My už dávno víme, že Ježíš nesnášel politickou popularitu či velikášství. Oslovení syne Davidův ho muselo spíš vytočit, ostatně se k němu v Jeruzalému ještě vrátí a pěkně jej bude tepat (Mk 12,35-37). Zařazení do davidovského královského rodu mu přisuzovalo politické ambice. Však také Marek neopomene připomenout, že Ježíš je z Nazareta a nikoli z Betléma, jak by velela davidovská příslušnost. Učedníci tohle všechno už vědí, znají svého mistra, a tak Bartimea nejspíš okřikují. „Tak mu neříkej, on to nemá rád!“ Když si tedy Ježíš nechá Bartimea předvolat, čekáme trochu, že mu Ježíš vyčiní. Dotyčný navíc nemá zrak tak úplně v nepořádku. Dojde sám, nikdo jej nemusí vodit. Očekáváme tedy, že se mu dostane tvrdé lekce. Jenže Ježíš nějak roztaje. Proč? Snad je to i tím, že Bartimeus tam nechal ležet ten svůj plášť, tedy veškerý svůj majetek. Tak moc ke Krisu spěchal. Nehrál ani žádné divadýlko. Prostě všechno nechal, nelámal si hlavu, jak jeho žebrácké živnosti „prospěje“ křepké vyskočení a přikročení k Ježíši. Ježíš jej pozoruje. Možná se Ježíš na chvíli přenesl ke Genezaretskému jezeru, do dob, kdy k němu takto chvátali i Jakub, Jan a další učedníci. Krásná doba. Zdá se to tak dávno! Jak moc se všichni změnili.

Bartimeus je pro Krista tak moc důležitý! A neméně pak pro učedníky, kterým se stává poučením. Je třeba prohlédnout, být osvobozen od slepoty, která nedohlédne, nebo nechce dohlédnout, cíle cesty. Na konci této cesty je totiž veřejný neúspěch. Nenávisť. Nespravedlivý soud. Odmítnutí mocných. Nezáměr veřejných činitelů. Golgota. Kříž. Smrt. Bartimeovo následování v hodině dvanácté nám říká, že Ježíš nás potřebuje. Že jej nemáme nechat kráčet samotného, že jej nemáme opustit. Bartimeův příklad je učedníkům v evangeliu marný. Rozprchnou se jak hejno kuřat. Petr zapře. Přesto je v rukou Božích to všechno dát zase dohromady. To ale předjímáme. Dnes je třeba být s Kristem.